

TANTÁRGYI KÖVETELMÉNYEK

Magyar nyelv

Gimnázium

10. osztály:

Tankönyv: Magyar nyelv 10. Kód: OHMNY10TB

További segédanyag digitális formában:

https://www.nkp.hu/tankonyv/magyar_nyelv_10_nat2020/

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/site/kiadvany/OH-MNY10TB>

10. évfolyam	
1. félév	
I. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás	
Téma	Fogalmak
1. A szöveg fogalma. A szövegösszefüggés, a beszédhelyzet.	szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet, szövegmondat; kohézió, konnexió, koherencia
2. A szöveg típusai, a szöveg szerkezete A legjellegzetesebb szövegtípusok, szövegfajták	szövegtípus; dialogikus, monologikus, polilogikus szöveg; elbeszélő, leíró, érvelő szövegek, a szóbeli és az írott szöveg; fókuszmondat, tételmondat, bekezdés, tömb, szakasz, szövegegység, szerkezet típus
3. A szövegkohézió (lineáris és globális)	Jelentésbeli kapcsolóelemek a szövegben; szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím). Nyelvtani kapcsolóelemek a szövegben; nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés).
4. A szöveg kifejtettsége	szövegpragmatika, nyelvi hiány
5. Szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv)	szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); kapcsolódás a beszédhelyzethez;
6. Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati szinterek szerint	szövegtípus; digitális szövegek, kommunikációs szinterek szerinti szövegek;
7. Az esszé	az esszé jellemzői; típusai: leíró, narratív, érvelő, igazoló, összehasonlító esszé

8. A munka világához tartozó szövegek (a hivatalos levél típusai, önéletrajz, motivációs levél)	a gyakorlati szövegtípusok műfajai, jellemzői
9. Az intertextualitás	intertextualitás, adaptáció, médiaszöveg, mém
10. A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek szerepe a szöveg értelmezésében	szupraszegmentális jegyek, nonverbális kommunikáció, kontextus; hangsúly, hanglejtés, hangerő, beszédtempó, beszédritmus, hangszín, szünet; írásjelek, emotikonok, szünet, sorok hossza, ábrák, képek

2. félév

II. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stílus eszközök, szóképek, alakzatok

11. A stílus fogalma és hírértéke A stílus kifejező ereje	stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás
12. Stílusrétegek: társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki és irodalmi stílus	az egyes stílusrétegek jellemzői, szövegtípusai
13. Stílusárnyalatok (pl.: neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, költői, archaikus)	Stílusárnyalatok (pl.: neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, költői, archaikus)
14. A mondatstilisztikai eszközök (a verbális stílus, nominális stílus, a körmondat)	A mondatstilisztikai eszközök (a verbális stílus, nominális stílus, a körmondat)
15. Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés	hangalak és jelentés; jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés
16. Szóképek (egyszerű; hasonlatból kinövő szóképek /metafora, szinesztézia/, érintkezésen nyugvó	metafora, szinesztézia, metonímia, szinekdoché, összetett költői kép, allegória, szimbólum

szóképek /metonímia, szinekdoché/, összetett szóképek /összetett költői kép, allegória, szimbólum/)	
17. Költői alakzatok (ismétlés, felcserélés, kihagyás) köznyelvi és irodalmi szövegekben	néhány gyakoribb alakzat köznyelvi és irodalmi példákban (hasonlat, kötőszóhiány, ismétlődés, gondolatritmus, oximoron, enjambement)